

Om Rust paa Kornet.

(Udbraget af: "Travels and adventures in southern Africa, by George Thompson, Esq. London 1827.)

(Meddeelt.)

Indsenderen haaber, at denne Efterretning, der beviser, at Rusten paa Hveden ogsaa kjendes i Africa og America, i Lande hvor neppe Berberissen findes, ikke vil være Læserne uvelkommen, og at den maaskee vil bidrage til, noget at frikjende hiin saa haardt anklagede Bussvært.

Forfatteren siger i en Note Pag. 176, 2den Deel: Jeg troer ei at besidde landoekonomisk eller videnskabelig Duelighed nok til at kunne tilfredsstillende forklare Naturen af, eller Aarsagerne til Plantesygdommen, der kaldes Rust, og som flere Gange har været saa uheldbringende for Colonien, det gode Haab. Dens tidligere Odelæggelser ere ikke ubekjendte i Sydafrica; thi man har Efterretning om, at den i Aarene 1708, 9, 10 har været saa udbredt, at neppe det fornødne Sædekorn avledes i Colonien, — og den har atter fundet Sted, dog i mindre Grad, for omtrent 50 Aar siden. Men endskjøndt den er en stor Landeplage, er der dog ingen Grund

til at ansee den for varig. Da den hidtil kun har været periodisk, saa er det rimeligt, at dens Udelæggelser nu ere snart forbi, og dette kunde maaskee paastynes ved Berling af Saaesæd og paa andre Maader, hvorved Regjeringen vil være i Stand til at hjælpe Colonisterne. Følgende Udtog af Hr. Miller's Reiser viser, at Cap ikke er det eneste Land, der er udsat for denne Glendighed; og det besynderlige Sammentræf, at Chili (der ligger under samme Brede som Cap og hvis Klima, Jordsmøn og Frembringelser paa mærkværdig Maade er overeensstemmende med dette) var underkastet samme Sygdom paa samme Tid, vil paafalde Læseren og maaskee lede til tydeligere Begreb om dens sande Aarsager og den Maade, hvorpaa den rimeligviis kan hæves.

”Hveden er i visse Aargange almindelig udsat for Røst (blight). Jeg har aldrig seet Brand i Chili, men Kysten har i de sidste Aar været almindeligere udbredt, end sædvanligt. I de tre Aar før 1824 mislykkedes Afgrøden almindeligen, rimeligviis, fordi Regnen udeblev for længe. Forhen begyndte Regnveiret sædvanligen i April, men i de sidste 20 Aar indtraf det ikke før Slutningen af Mai, eller Begyndelsen af Juni. I de tre anførte Aar faldt Regnen endog sildigere og ikke før i Juli, August og Begyndelsen af September, hvoraf fulgte, at det udtørrede Jords.

mon ei kunde pløies før i Juli eller August, da det ellers pløiedes i April eller Mai."

"Det taagede Veirlig, som sædvanligen følger den regnfulde Aarstid, indtraf før mebens Sæden var ung, og langvarigt varmt og klart Veirlig frembragte da en tør Periode, hvori Sæden modnedes uden Rust eller Meeldug. Ugedyrkerne vare da visse paa rige Afgrøder af vægtig Hvede, og derfor bleve Chilis Afgrøder til Ordsprog."

"Men i de tre nævnte Aar var af de anførte Aarsager taaget Veirlig om Dagen og stærk Dug om Natten sædvanligst paa den Tid da den meelagtige Substans, nylig affondret, endnu var i mælkagtig Tilstand, og da viste Rusten sig først paa Straaet, som et rødt meelagtigt Væsen, der gradeviis fæstede sig til Axet, fik Kjærnen til at indkrympes, og forarsagede Misvæxt over hele Landet."

"Der afledes ei mere end det, Chili selv behøvede, og ved Mangelen steg Prisen saa høit, at en stor Mængde Mennesker maatte undvære Brødet."